

دانشگاه علامه طباطبایی
دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی
پایان نامه جهت دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی تربیتی

عنوان:

بررسی رابطه بین باورهای هوشی و خود کارآمدی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره پیش
دانشگاهی شهرستان الشتر

استاد راهنما:

دکتر حسن اسدزاده

استاد مشاور:

دکتر نورعلی فرخی

استاد داور:

دکتر یحیی مهاجر

پژوهشگر:

اعظمی رضایی نسب

سال ۱۳۸۸-۱۳۸۹

تقدیم به خانواده ام و دوست عزیزم امیرندری که همیشه در زندگی پشتیبانم بوده اند

...

باسپاس فراوان از دکتر حسن اسدزاده که تمام زحمات و مشکلات کار با راهنمایی ایشان مرتفع گردید و صبر و صمیمیت ایشان را بیچ گاه فراموش نخواهم

کرد.

از استاد مشاور دکت رنور علی فرخی که در همه حال از نظرات ارزنده ایشان بهره‌مند شدم کمال تشکر را دارم.

باشکر از استاد اور دکتر محی مهاجر که با دقت نظر خود بر غنای این تحقیق افزودند.

بچنین از سایر دوستان و عزیزانی که در تمام زمینه‌ها کمال همکاری را نموده‌اند، صمیمانه سپاسگزارم

چکیده :

عنوان :

بررسی رابطه بین باورهای هوشی و خود کارآمدی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی شهرستان الشتر

هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین باورهای هوشی و خود کارآمدی با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دوره پیش دانشگاهی شهرستان الشتر بود. بدین منظور تعداد ۲۴۴ دانش آموز دختر و پسر در سه رشته انسانی، تجربی، و ریاضی از مراکز پیش دانشگاهی به روش نمونه گیری خوشه ای انتخاب شد. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه باورهای هوشی ذبیحی حصار و پرسشنامه خود کارآمدی بندورا و همچنین برای اندازه گیری پیشرفت تحصیلی از معدل دانش آموزان استفاده شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده های گردآوری شده در سطح آمار توصیفی از میانگین، انحراف معیار، جداول، نمودارها و و در سطح آمار استنباطی برای آزمون فرضیه های تحقیق از آزمونهای ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون چند متغیری، تحلیل واریانس دو راهه، تحلیل واریانس آمیخته، بن فرونی و توکی استفاده شد. نتایج آزمون فرضیه ها در زیر آمده است:

فرضیه اول: نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین مولفه های باورهای هوشی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه ی معنا داری وجود دارد.

فرضیه دوم: نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین باورهای هوشی ذاتی، افزایشی و تربیتی با خود کارآمدی دانش آموزان رابطه ی معنا داری وجود دارد اما بین باور هوشی بافتی با خود کارآمدی رابطه ی معنا داری مشاهده نشد .

فرضیه سوم: نتایج آزمون ضریب همبستگی پیرسون نشان داد که بین خودکارآمدی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه‌ی معنا دار وجود دارد به این معنی که هر چه خودکارآمدی دانش آموزان بیشتر باشد پیشرفت تحصیلی آنها نیز بیشتر خواهد شد.

فرضیه چهارم: نتایج آزمون تحلیل واریانس آمیخته نشان داد بین مولفه‌های باورهای هوشی تفاوت معنا داری وجود دارد اما بین دو جنس (دختر و پسر) از نظر مولفه‌های باورهای هوشی تفاوت معنا داری وجود ندارد.

فرضیه پنجم: نتایج آزمون تحلیل واریانس دوره‌ها نشان داد بین بین خودکارآمدی دانش آموزان رشته‌های علوم انسانی، تجربی و ریاضی تفاوت معنا داری وجود ندارد. اما تعامل دو متغیر (جنسیت و رشته‌ی تحصیلی) توانسته است تفاوت‌های معنا داری در خودکارآمدی دانش آموزان ایجاد کند.

کلید واژه‌ها: خودکارآمدی، پیشرفت تحصیلی، باورهای هوشی، پیش دانشگاهی، شهرستان الشتر

فهرست مطالب

فصل اول	ض
۱-۱ مقدمه	۱
۳-۱ اهمیت و ضرورت موضوع	۹
۴-۱ هدف های تحقیق	۱۱
۴-۱-۱ هدف کلی	۱۱
۴-۱-۲ هدف های فرعی	۱۱
۵-۱ فرضیه های تحقیق	۱۱
۵-۱-۱ فرضیه اصلی	۱۱
۵-۱-۲ فرضیه های فرعی	۱۱
۶-۱ تعریف مفهومی و عملیاتی واژه ها	۱۲
۶-۱-۱ تعریف های مفهومی	۱۲
۶-۱-۱-۱ باورهای هوشی	۱۲
۶-۱-۱-۲ خودکارآمدی	۱۲
۶-۱-۱-۳ پیشرفت تحصیلی	۱۲
۶-۱-۲ تعریف های عملیاتی	۱۲
۶-۱-۲-۱ باورهای هوشی	۱۲
۶-۱-۲-۲ خودکارآمدی	۱۳
۶-۱-۲-۳ پیشرفت تحصیلی	۱۳
۶-۱-۲-۴ رشته تحصیلی	۱۳
۶-۱-۲-۵ دوره (مقطع) تحصیلی	۱۳
۶-۱-۲-۶ جنسیت	۱۳
۶-۱-۲-۷ سن	۱۳
فصل دوم	۱
۱-۲ مبانی نظری در زمینه انگیزش پیشرفت	۱۵
۱-۲-۱ انگیزش پیشرفت	۱۵

۱۶	۲-۱-۲ نظریه های انگیزش پیشرفت
۱۶	۱-۲-۱-۲ نظریه خود تعیین گری
۱۹	۲-۲-۱-۲ نظریه اسناد
۲۲	۲-۲ نظام باورهای هوشی
۲۳	۱-۲-۲ الگوی اجتماعی-شناختی انگیزش پیشرفت تحصیلی دونک
۲۶	۲-۲-۲ شکل گیری باورهای هوشی
۲۷	۳-۲-۲ رشد باورهای کودکان در مورد هوش
۲۸	۴-۲-۲ تعریف کودکان از هوش
۲۹	۱-۴-۲-۲ ملاک بچه ها برای ارزیابی توانایی عقلانی
۳۱	۲-۴-۲-۲ باور های کودکان در مورد ثبات هوش
۳۲	۳-۴-۲-۲ باورهای کودکان در مورد کنترل پذیری هوش
۳۳	۴-۴-۲-۲ باورهای کودکان در مورد ظرفیت (توانایی یا استعداد) هوش
۳۴	۳-۲-۲ تفاوت های جنسیتی در زمینه باورهای هوشی
۳۴	۱-۳-۲-۲ انتظارات و والدین
۳۶	۲-۳-۲-۲ اسنادها و انتظارات موفقیت و شکست
۳۷	۳-۳-۲-۲ اسنادها و باورهای هوشی
۳۹	۳-۲ خودکار آمدی
۴۲	۱-۳-۲ تعریف خود کار آمدی
۴۴	۲-۳-۲ انواع خودکار آمدی
۴۵	۳-۳-۲ تفاوت خودکار آمدی با سایر انواع باورهای خود
۴۵	۱-۳-۳-۲ خود پنداره
۴۶	۲-۳-۳-۲ عزت نفس
۴۷	۳-۳-۳-۲ انتظارات عملکرد
۴۷	۴-۳-۳-۲ کنترل تصوری
۴۸	۴-۳-۲ ابعاد خود کار آمدی ادراک شده
۴۹	۱-۴-۳-۲ سطح
۴۹	۲-۴-۳-۲ عمومیت

۵۰ ۳-۴-۳-۲ نیرومندی
۵۰ ۵-۳-۲ منابع باورهای خود کارآمدی
۵۱ ۲-۵-۳-۲ تجارب جانشینی
۵۲ ۳-۵-۳-۲ قانع سازی کلامی
۵۳ ۴-۵-۳-۲ حالت های فیزیولوژیکی و هیجانی
۵۴ ۵-۵-۳-۲ تجارب تصویر سازی ذهنی
۵۴ ۶-۳-۲ خود کار آمدی بالا و پایین
۵۶ ۷-۳-۲ خود کارآمدی، انگیزش و اسناد
۵۸ ۸-۳-۲ جنسیت و خود کارآمدی
۶۰ ۹-۳-۲ خود کارآمدی و پیشرفت تحصیلی
۶۱ ۱۰-۳-۲ تأثیر زمینه های فرهنگی و اجتماعی روی باورها خود کارآمدی
۶۳ ۱۱-۳-۲ نقش باورهای خود کارآمدی در انگیزش رفتار و انتخاب اهداف آگاهانه
۶۵ ۱۲-۳-۲ تحلیل تحولی باورهای خود کارآمدی در گستره زندگی
۶۵ ۱-۱۲-۳-۲ تأثیر بافت خانواده بر باورهای خود کارآمدی
۶۶ ۲-۱۲-۳-۲ تأثیر دوستان و همسالان
۶۶ ۳-۱۲-۳-۲ نقش مدرسه
۶۸ ۱۳-۳-۲ رشد خود کارآمدی به واسطه تجارب مرحله گذار نوجوانی
۶۸ ۱۴-۳-۲ خود کارآمدی مرتبط با بزرگسالی
۶۹ ۱۵-۳-۲ ارزیابی مجدد خود کارآمدی با افزایش سن
۷۰ ۱۶-۳-۲ راهبردهای بهبود خود کارآمدی
۷۲ ۴-۲ پیشرفت تحصیلی
۷۲ ۱-۴-۲ تعاریف پیشرفت تحصیلی
۷۳ ۲-۴-۲ معیارهای پیشرفت تحصیلی
۷۴ ۳-۴-۲ عوامل تأثیر گذار بر پیشرفت تحصیلی
۷۵ ۴-۴-۲ خانواده و پیشرفت تحصیلی
۷۶ ۵-۴-۲ دشیوه های تربیتی و پیشرفت تحصیلی
۷۸ ۶-۴-۲ ارزشها و انتظارات والدین و پیشرفت تحصیلی

۷۹ ۲-۴-۷ شرایطی اجتماعی و اقتصادی و پیشرفت تحصیلی
۸۰ ۲-۴-۸ تعداد افراد و اندازه خانواده و پیشرفت تحصیلی
۸۰ ۲-۴-۹ سطح تحصیلات والدین و پیشرفت تحصیلی
۸۱ ۲-۴-۱۰ مدرسه و پیشرفت تحصیلی
۸۱ ۲-۴-۱۱ انتظارات معلم و پیشرفت تحصیلی
۸۲ ۲-۴-۱۲ نمره و ارزشیابی و پیشرفت تحصیلی
۸۳ ۲-۵-۵ پیشینه تحقیق
۸۳ ۲-۵-۱ تحقیقات انجام شده در داخل کشور
۹۳ ۲-۵-۲ تحقیقات انجام شده در خارج از کشور
۱۰۵ فصل سوم
۱۰۷ ۳-۱ روش تحقیق
۱۰۷ ۳-۲ جامعه آماری
۱۰۷ ۳-۳ حجم نمونه
۱۰۸ ۳-۴ روش نمونه گیری
۱۰۹ ۳-۵ ابزار اندازه گیری و شیوه ی گردآوری داده ها
۱۰۹ ۳-۵-۱ پرسش نامه باورها ی هوشی ذبیحی حصارى (۱۳۸۴)
۱۰۹ ۳-۵-۱-۱ اعتبار آزمون
۱۰۹ ۳-۵-۱-۱-۱ اعتبار محتوا
۱۱۰ ۳-۵-۱-۱-۲ اعتبار آزمون از طریق تحلیل عاملی
۱۱۴ ۳-۵-۲ پرسشنامه خودکارآمدی بندورا
۱۱۵ ۳-۵-۲-۱ اعتبار روایی آزمون خودکارآمدی بندورا
۱۱۷ ۳-۵-۳ خرده آزمون کارآمد پنداری جمعی و پارک (۱۹۹۱)
۱۱۸ ۳-۵-۳-۱ اعتبار روایی آزمون کارآمد پنداری جمعی
۱۱۸ ۳-۶ استفاده از معدل کل دانش آموزان به عنوان شاخص پیشرفت تحصیلی
۱۱۹ ۳-۷ روش اجرا
۱۱۹ ۳-۸ روش تجزیه و تحلیل داده ها
۱۰۷ فصل چهارم

۱۲۱	۱-۴ توصیف آماری نمونه پژوهش
۱۲۷	۲-۴ آزمون فرضیه های پژوهش
۱۲۷	۱-۲-۴ محاسبات مربوط به فرضیه اول
۱۳۱	۲-۲-۴ محاسبات مربوط به فرضیه دوم
۱۳۶	۳-۲-۴ محاسبات مربوط به فرضیه سوم
۱۳۷	۴-۲-۴ محاسبات مربوط به فرضیه چهارم
۱۴۳	۵-۲-۴ محاسبات مربوط به فرضیه پنجم
۱۲۰	فصل پنجم
۱۲۰	فصل پنجم
۱۵۱	۱-۵ مقدمه
۱۵۱	۲-۵ خلاصه تحقیق
۱۵۳	۳-۵ یافته های استنباطی
۱۵۳	۱-۳-۵ فرضیه اول
۱۵۴	۲-۳-۵ فرضیه دوم
۱۵۶	۳-۳-۵ فرضیه سوم
۱۵۷	۴-۳-۵ فرضیه چهارم
۱۵۸	۵-۳-۵ فرضیه پنجم
۱۵۹	۴-۵ پیشنهادات
۱۶۱	۵-۵ محدودیت ها
۱۵۱	منابع فارسی
۱۵۹	منابع انگلیسی
۱۷۰	Abstract

فهرست جداول

- جدول (۱-۳) افراد گروه های نمونه بر حسب جنس، سن و رشته ی تحصیلی ۱۰۶
- جدول (۲-۳): در صد واریانس ها و ارزش ویژه پرسشنامه باورهای هوشی ۱۱۱
- جدول (۳-۳) نتایج نهایی (بارهای عاملی گویه ها) تحلیل عاملی پرسشنامه باورهای هوشی ۱۱۲
- جدول (۴-۳) جدول مقایسه ای ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه خود کارآمد پنداری: ۱۱۶
- جدول (۵-۳) جدول مقایسه ای ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه خود کارآمد پنداری جمعی و پارک ۱۱۸
- جدول (۱-۴) آماره های مربوط به نمونه پژوهش بر حسب متغیر خود کارآمدی ۱۲۱
- جدول (۲-۴) آماره های مربوط به نمونه پژوهش بر حسب متغیر پیشرفت تحصیلی ۱۲۳
- جدول (۳-۴) آماره های مربوط به نمونه پژوهش بر حسب باورهای هوشی دانش آموزان ۱۲۵
- جدول (۴-۴) ماتریس ضرایب همبستگی باورهای هوشی با پیشرفت تحصیلی ۱۲۸
- جدول (۵-۴) جدول حاصل از تحلیل رگرسیون باورهای هوشی و پیشرفت تحصیلی ۱۲۹
- جدول (۶-۴) ماتریس ضرایب همبستگی باورهای هوشی با خود کارآمدی ۱۳۲
- جدول (۷-۴) جدول حاصل از تحلیل رگرسیون باورهای هوشی و خود کارآمدی ۱۳۳
- جدول (۸-۴) آزمون همبستگی پیرسون بین خود کارآمدی و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ۱۳۶
- جدول (۹-۴) شاخص های آماری و نحوه ورود متغیرها در تحلیل واریانس آمیخته ۱۳۸
- جدول (۱۰-۴) تحلیل واریانس باورهای هوشی و جنسیت ۱۴۰
- جدول (۱۱-۴) آزمون تعقیبی بن فرونی ۱۴۱
- جدول (۱۲-۴) شاخص های آماری و نحوه ورود متغیرها در تحلیل واریانس ۱۴۲
- جدول (۱۳-۴) نتایج تحلیل واریانس دو طرفه ۱۴۳
- جدول (۱۴-۴) آزمون تعقیبی توکی ۱۴۶

فهرست شکل و نمودارها

- شکل (۱-۲): ابعاد سه گانه نسبت دادن در نظریه واینر (واینر، ۱۹۸۴ به نقل از سیف، ۱۳۸۰)..... ۲۰
- شکل (۲-۲) الگوی اجتماعی- شناختی انگیزش پیشرفت تحصیلی دوئک (اقتباس از دوئک و لگیت، ۱۹۸۸)..... ۲۵
- نمودار (۳-۲) باز نمایی نموداری تفاوت انتظارات اثر بخشی و انتظارات پیامد ۴۱
- شکل (۴-۲) ارتباط بین برانگیزاننده های شناختی و عملکرد (بندورا، ۱۹۹۱، ترجمه سیف، ۱۳۸۴)..... ۶۳
- شکل (۵-۲) الگوی وحدت یافته برای مطالعه باورهای مهار (خود کارآمدی) در بافت خانواده، اقتباس از آشنیویند (۱۹۹۵، ص ۱۳۹، به نقل از صمدی، ۱۳۸۶) ۶۷
- نمودار (۱-۴) هیستوگرام نمرات خود کارآمدی ۱۲۲
- نمودار (۲-۴) هیستوگرام پیشرفت تحصیلی دانش آموزان ۱۲۴
- نمودار (۳-۴) (الف ب ج د) -هیستوگرام های مولفه های باور های هوشی..... ۱۲۷
- نمودار (۴-۴) رگرسیون باورهای هوشی و پیشرفت تحصیلی ۱۳۱
- نمودار (۵-۴) رگرسیون باورهای هوشی و خود کارآمدی..... ۱۳۵
- نمودار (۶-۴) پراکندگی نمرات خود کارآمدی و پیشرفت تحصیلی..... ۱۳۷
- نمودار (۷-۴) باور های هوشی به تفکیک جنسیت..... ۱۴۲
- نمودار (۸-۴) خود کارآمدی به تفکیک رشته ۱۴۹

فصل اول

طرح تحقیق

۱- مقدمه

سالهای متمادی است که و پژوهشگران تعلیم و تربیت و روان شناسان اجتماعی، مطالعات فراوانی در مورد عوامل مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان انجام داده اند. پیشرفت تحصیلی موضوعی است که به خصوص در حال حاضر نیز مورد توجه تمامی کشورهای جهان بوده است و هر ساله مقدار زیادی از بودجه جوامع صرف تحصیل کودکان و نوجوانان می شود. و پژوهشهای زیادی به بررسی عوامل مختلفی که می تواند بر پیشرفت تحصیلی تاثیر داشته باشد، عواملی مانند خانواده، محیط زندگی، مدرسه و برنامه های آموزشی اختصاص یافته است (مجیدیان، ۱۳۸۴).

طبق الگوی نظری انگیزش پیشرفت، باورهای افراد عمده ترین و اصلی ترین تعیین گرهای رفتارهای پیشرفت هستند. انتظارات افراد برای موفقیت و ادراک آنها از توانایی انجام تکالیف مختلف نقش عمده ای در انگیزش و رفتار دارند. دوئک^۱ (۱۹۹۹) می گوید، باورهای ما هستند که به دنیای اطرافمان سازمان می دهند به تجربیات ما معنا می دهند و به طور کلی سیستم رفتاری و معنایی هر فرد را تشکیل می دهند. یکی از این باورها، باورهای هوشی است. دوئک باورهای هوشی را شامل باور هوشی ذاتی و باور هوشی افزایشی می داند و بیان می دارد، افرادی که باور هوشی ذاتی دارند، معتقدند که صفات شخصی آنها از قبیل هوش، ثابت و تغییر ناپذیر و قابل اندازه گیری است. در مقابل، افرادی که باور هوشی افزایشی دارند، معتقدند که هوش یک جوهر ثابت و غیر قابل تغییر نیست بلکه از طریق تلاش و تجربه می توان آنرا افزایش داد.

دوئک و لگیت^۲ معتقدند که باورهای هوشی به چگونگی تعبیر فرد از شکستها و پیشرفت های خود از یک سو و بر نهادهای کردن اهداف پیشرفت از سوی دیگر اثر می گذارد (به نقل از ذیحی، ۱۳۸۴).

^۱.dweck

^۲.Leggitt

در چارچوب نظریه خود کارآمدی^۱ بندورا^۲ چنین عنوان می شود که افراد با باورهای قوی نسبت به تواناییهای خود در

مقایسه

با افرادی که به تواناییهای خود تردید دارند در انجام تکلیف کوشش و پافشاری بیشتری نشان می دهند و در نتیجه عملکرد آنها در انجام تکلیف بهتر است. براساس تحقیق وود بندورا^۳ مشخص شده است، که کسانی که توانایی را به عنوان انعکاسی از استعداد هوش ذاتی در نظر می گیرند، کارآمدی ادراک شده آنها در برخورد با مشکلات کاهش می یابد، در مقابل کسانی که مفهوم توانایی را یک مهارت قابل اکتساب می دانند، احساس کارآمدی قوی تری دارند و اهداف بالاتری برای خود در نظر می گیرند (به نقل از مهدیان، ۱۳۸۵).

همچنین، نظام باورها در انسانها از یک سو سبب بهبود رفتار، کسب سلامتی، رضایت خاطر از زندگی و خشنودی می گردند و کیفیت زندگی انسانها را ارتقا می دهند و از سوی دیگر به نظر می رسد بسیاری از مشکلات و مسائلی که افراد در زندگی با آن مواجه می شوند و تجربه می کنند، منتج از این باور است و رابطه نزدیکی با باورهای افراد درباره خودشان و توانایی هایشان دارد. باورهای افراد در مورد لیاقت هایشان جهت اعمال کنترل روی حوادث موثر بر زندگی اصطلاحاً "باورهای خود کارآمدی نامیده می شود (ذبیحی، ۱۳۸۴).

باورهای کارآمدی به شکل های متفاوت بر فرایندهای شناختی اثر می گذارند. اغلب رفتار آدمی، به خصوص آنهایی که هدفمند هستند به واسطه قصدمندی برای دستیابی اهداف ارزشمند تنظیم می گردند، انتخاب اهداف شخصی تحت تاثیر خودداریابی از قابلیتها قرار دارد و افرادی که خود کارآمدی نیرومندی دارند، اهداف بالاتر و چالش انگیز تر را برای خودشان انتخاب می کنند و نسبت به آن متعهد ترند. باورهای افراد درباره کارآمدیشان به واسطه^۴ انواع داستانهای پیش آیند (انتظاری) که افراد می سازند و تمرین می کنند، شکل می گیرد. افرادی که احساس کارآمدی بالا دارند،

۱. Self-Efficacy

۲. Bandura

۳. Wood

طرح تحقیق

داستانهای موفقیت آمیز را تصویرسازی می کنند تا راهنما و حامی عملکرد فرد گردد. و افرادی که درباره کارآمدی خود تردیدی دارند داستانهای ناموفقی را تصویرسازی می کنند. وقتی افراد با ابعاد محیطی مشکل و پرتنش روبرو می شوند که لازم است آن را اداره کنند، در صورتی از تفکر تحلیلی عالی استفاده خواهند کرد و عملکرد مناسب تر نشان خواهند داد که از احساس کارآمدی بالا و نیرومندی برخوردار باشند (اعرابیان، ۱۳۸۳).

افراد با خودکارآمدی بالا حتی با وجود موانع و پیامدهای منفی پشتکار زیاد خواهند داشت. آنها قادر هستند در برابر ناکامی ها و ناامیدیهها کنار بیایند و بهتر به راه خود ادامه دهند، آنها کمبود را نه به عنوان نتیجه پایانی بلکه فقط به عنوان یک عقب نشینی موقت قلمداد می کنند. این افراد همچنین رویکردشان به موقعیتهای پر استرس با اطمینان عمل کردن است و آنها قادر خواهند بود استرس ها را قبل از شروع عملکردشان مهار کنند. دارای سلامت روان هستند، در مواجهه باتکالیف مشکل به جای اجتناب از آنها باتکالیف چالش می کنند، تعهد بالایی برای رسیدن به اهداف خود دارند، شکست خود را بیشتر به تلاش ناپسند و دانش و مهارت ناقص اما قابل جبران اسناد می دهند (بالی شاک، ۱۳۸۲).

افراد دارای خودکارآمدی بالا از نقاط ضعف و قوت خود مطلع هستند، آنها اهداف واقع بینانه انتخاب می کنند، از خود انتظارات معقولی دارند و از مزایای استفاده از مقابله متمرکز بر مشکل در مقابل مقابله متمرکز بر هیجان آگاه هستند. افراد دارای خودکارآمدی بالا بسیار جرأت مندند، اجتماعی اند، عزت نفس بالایی دارند و همچنین کنترل بیشتری بر زندگی شان دارند (مجیدیان، ۱۳۸۴).

نظر به اهمیت شناخت و با توجه به اینکه باورهای هوشی افزایشی، احساس کارآمدی قوی تری را به وجود می آورند، اهداف بالاتری از پیشرفت را سبب می شوند و همچنین با عنایت به اینکه کارآیی شخص زیاد، ترس از شکست را کاهش می دهد، سطح آرزوهارا بالا می برد و تواناییهای مسئله گشایی و تفکر تحلیلی را بهبود می بخشد و این عوامل

طرح تحقیق

بر پیشرفت تحصیلی تاثیر می گذارند، در این پژوهش به بررسی رابطه بین باورهای هوشی و خود کارآمدی با پیشرفت

تحصیلی در دانش آموزان دختر و پسر دوره ی پیش دانشگاهی شهرستان الشتر در سال تحصیلی ۸۸-۸۷ پرداخته ایم.

۱-۲ بیان مسئله

مطالعه نگرشی^۱ که فرد در مورد خود دارد از موضوعات اساسی و مهم در دانش روان شناختی محسوب می گردد. نگرش هر فرد درباره خود می تواند زمینه موفقیت تحصیلی و اجتماعی او را فراهم کند و همزمان نیز به وسیله آن متاثر شود. همچنین بین نگرش و یادگیری تعامل وجود دارد، یادگیری می تواند بر نگرشها و نگرشها می تواند بر روی یادگیری اثرگذار باشند. مجموعه باورهایی که فرد نسبت به خود دارد تمام سیستم رفتارهایش را تحت تاثیر قرار می دهد که این باورها باعث می شود افراد در شرایط یکسان متفاوت عمل کنند. پس گاهی تفاوت در رفتارها (عملکردها) به باور بر می گردد.

اکثر الگوهای نظری انگیزش پیشرفت^۲، باورهای افراد را عمده ترین و اصلی ترین تعیین گرهای رفتار پیشرفت می دانند. در واقع مفروضه ی همه این نظریه ها آن است که انتظارات افراد برای موفقیت و ادراک آنها از توانایی انجام تکالیف مختلف نقش عمده ای در انگیزش و رفتار دارد (دوئک و لگیت^۳، ۱۹۸۸).

(دوئک، ۱۹۹۹) می گوید باورهای ما هستند که به دنیای اطرافمان سازمان می دهند، به تجربیاتمان معنای دهند و به طور کلی سیستم رفتاری و معنایی هر فرد را تشکیل می دهند. یکی از این باورها باورهای هوشی^۴ است. دوئک باورهای هوشی را شامل باور هوشی ذاتی و باور هوشی افزایشی می داند و بیان می دارد افرادی که باور هوشی ذاتی دارند، معتقدند که صفات شخصی آنها از قبیل هوش ثابت و تغییر ناپذیر و قابل اندازه گیری است. در مقابل افرادی که باور هوشی افزایشی دارند معتقدند که هوش یک جوهر ثابت و غیر قابل تغییر نیست، بلکه از طریق تلاش و تجربه می توان آنرا افزایش داد. دوئک و لگیت معتقدند که باورها به چگونگی تعبیر فرد از شکستها و پیشرفت های خود از یک سو و بر نهادهایه کردن اهداف پیشرفت از سوی دیگر اثر می گذارد (به نقل از ذبیحی، ۱۳۸۴).

۱. Attitude

۲. Achievement motivation

۳. Dweck & Leggett

۴. Intelligence beliefs

طرح تحقیق

شواهد متعددی وجود دارد که به ارتباط باورهای هوشی با متغیرهایی چون جنسیت، رشته تحصیلی، بافت، فرهنگها... اشاره کرده است. دوئک (۱۹۹۹) نشان داد که باورهای هوشی تحت تاثیر تفاوت های جنسیتی قرار دارد و دختران در مقایسه با پسران بیشتر به نظریه ذاتی هوش اعتقاد دارند. آنان باور دارند که وقتی در تکلیفی با شکست مواجهه می شوند نمی توانند کاری انجام دهند، چون شکست را به فقدان توانایی خود اسناد می دهند و شروع به پرهیز از چالش و درگیری با تکلیف می کنند.

حجازی (۱۳۸۲) نشان داد که کودکان و نوجوانان هوش را در راستای هوش موفق تعریف می کنند و تعریف آنان از هوش نه تنها تحت تاثیر ساختار شناختی، بلکه بافت فرهنگی و حتی جنسیت قرار دارد. همچنین مشخص نمود که اعتقاد به تغییر پذیری هوش و توجه به عامل تلاش و تجربه و اکتساب هوش در هر دو دوره تحصیلی ابتدایی و راهنمایی مشاهده می گردد.

یکی از عوامل موثر بر کیفیت روانی انسان و خصوصیات عاطفی وی چگونگی قضاوت او در مورد خودش می باشد. مفهوم خودکارآمدی مبین موضوع فوق است. از جمله کسانی که در این زمینه فعالیت نموده آلبرت بندورا است. خودکارآمدی از مفاهیم مهم و اثرگذار در نظریه شناختی اجتماعی بندورا می باشد. بندورا (۱۹۹۱) معتقد است در شکل گیری یک رفتار جدید، شخص، محیط و رفتار فرد بطور تعاملی عمل می نمایند تا رفتار بعدی را تعیین نمایند. بنابراین هر یک از این اجزا به تنهایی تعیین کننده رفتار نمی باشد، بلکه رفتارهای جدید حاصل تعامل عوامل فوق است. این موقعیت در نظریه بندورا جبر متقابل نامیده می شود. تاثیرات نسبی این عوامل در موقعیتهای مختلف برای رفتارهای مختلف انسان متفاوت است. در برخی موقعیتهای عوامل محیطی مانعی قوی ب رسر راه رفتار ایجاد می نماید و در بعضی مواقع هم عوامل شخصی سازمان دهنده اصلی رویدادهای محیطی هستند و آنچه مهم است و در این دیدگاه مورد